A Magyarországon elérhető genetikák

Új sorozatunkban szeretnénk bemutatni azokat a tenyésztő cégeket, melyek jelenleg meghatározzák a hazai termelést. Jól tudjuk, mindegyiknek megvannak az előnyei, a termelők dolga, hogy az adott genetikát beillesszék saját menedzsmentjükbe. Az elkövetkező lapszámokban minden tenyésztőszervezetnek felajánljuk a bemutatkozás lehetőségét, természetesen a megjelenés sorrendje nem tükröz rangsort.

A DanBred genetika Magyarországon

A DanBred (korábban DanAvl) genetikát a hazai nagyüzemi sertéstartók a 2000-es évek elején-közepén kezdték el tenyészteni. Már akkoriban is kiemelkedő szaporodási mutatók és magas napi testtömeg-gyarapodás jellemezte a genetikát. Ez az utóbbi évek tudatos tenyésztése révén tovább javult.

Kiemelkedően fontos, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozással már nem csak a hazai termelőkkel kell felvennünk a versenyt, hanem az Unió összes termelőjével. Éppen ezért fontos, hogy ugyanolyan hatékonysággal tudjunk termelni, mint ők, kihasználva a nagy mennyiségben előállított kiváló takarmányokat.

A 2017-es év végi adatok alapján közel 30%-os részesedéssel a Magyarországon használt genetikák közül az első helyen áll a DanBred.

A Bonafarm csoport 2015-ben hajtott végre genetikaváltást, melynek következtében a DanBred kiemelt és stratégiai partnerévé vált Közép-Kelet Európában. A cégcsoport választása azért esett erre a genetikára, mert kiemelkedő szaporodási és növekedési erélye mellett a vágóhídnak is kiváló alapanyagot biztosít.

A genetika felépítése

DanBred Lapály (LL):

- anyai vonal a DanBred keresztezésekben,
- robosztus fajta erős lábakkal,
- jó húsminőség és vágóérték,
- magas termékenység és kiváló malacnevelő képesség jellemzi.

DanBred Yorkshire (YY):

- anyai vonal a DanBred keresztezésekben,
- magas napi testtömeg-gyarapodás,
- alacsony takarmányfelhasználás,
- magas termékenység, nagy robosztus almok jellemzik.

DanBred Duroc (DD):

- befejező kan a DanBred keresztezésekben,
- magas napi testtömeg-gyarapodás,
- magas színhúskihozatal,
- alacsony takarmányfelhasználás és
- kiváló húsminőség jellemzi.

DanBred Hibrid (LY vagy YL):

- a DanBred Lapály és a DanBred Yorkshire F1-es keresztezése,
- kiváló termékenység és malacnevelő-képesség,
- hosszú élettartam és jó temperamentum,
- magas napi testtömeg-gyarapodás,
- alacsony takarmányfelhasználás,
- magas színhús-arány,
- jó húsminőség jellemzi.

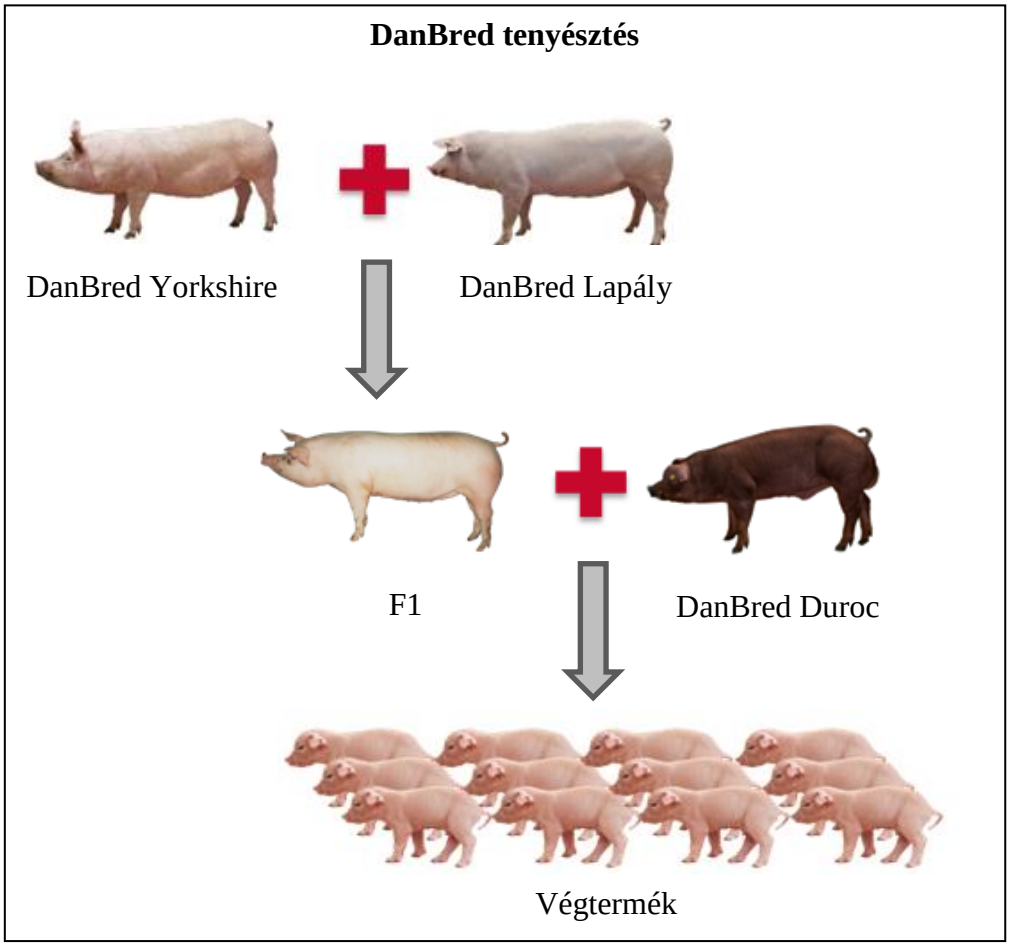

A DanBred központi adatbázist üzemeltet, így ha a világ bármely pontján történik egy tiszta vérű termékenyítés vagy fialás, akkor ez ebbe az adatbázisba kerül bele, ezáltal végig nyomon

követhető. Ennek célja, hogy ne lehessen beltenyészetet, illetve rokontenyésztést kialakítani. Továbbá ennek az adatbázisnak az alapján kerül kiszámításra hetente minden egyes tenyészállat egyedi indexszáma is.

A DanBred teljesítményvizsgáló állomásán, a Bogilgardon évente több mint 40.000 állat vizsgálata történik, genomvizsgálattal egybekötve. Ez kiemelten fontos, hiszen ez a záloga annak, hogy a fejlődés nem áll meg.

Tenyészcélok

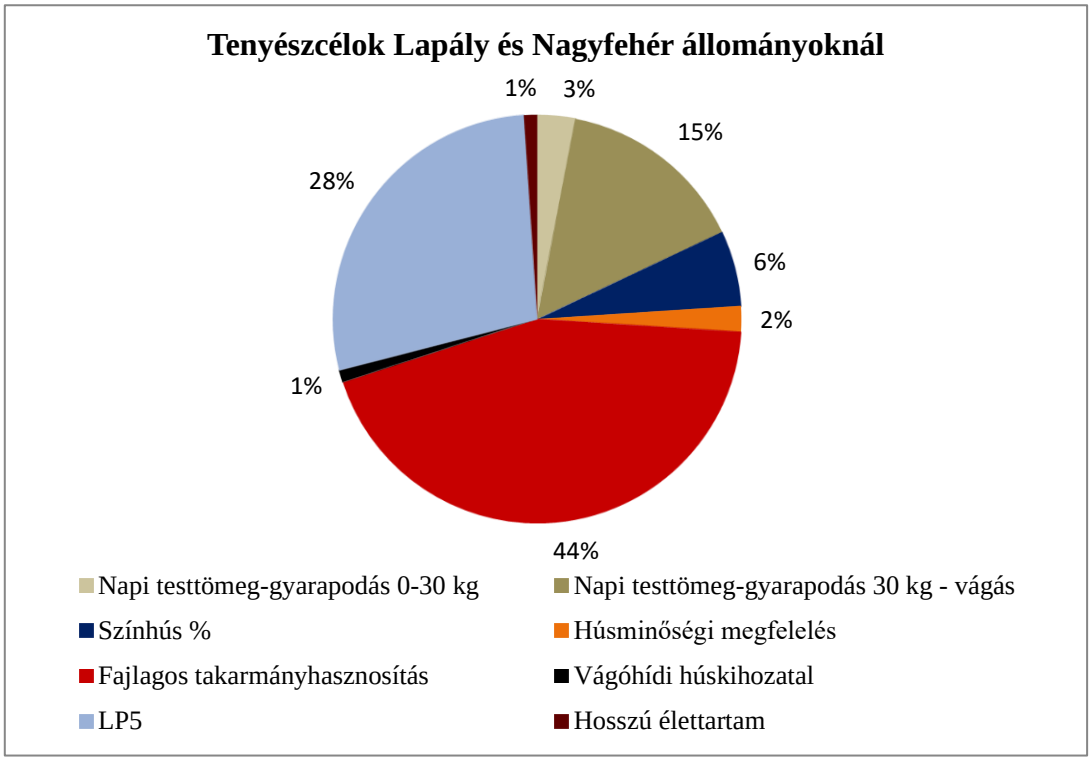

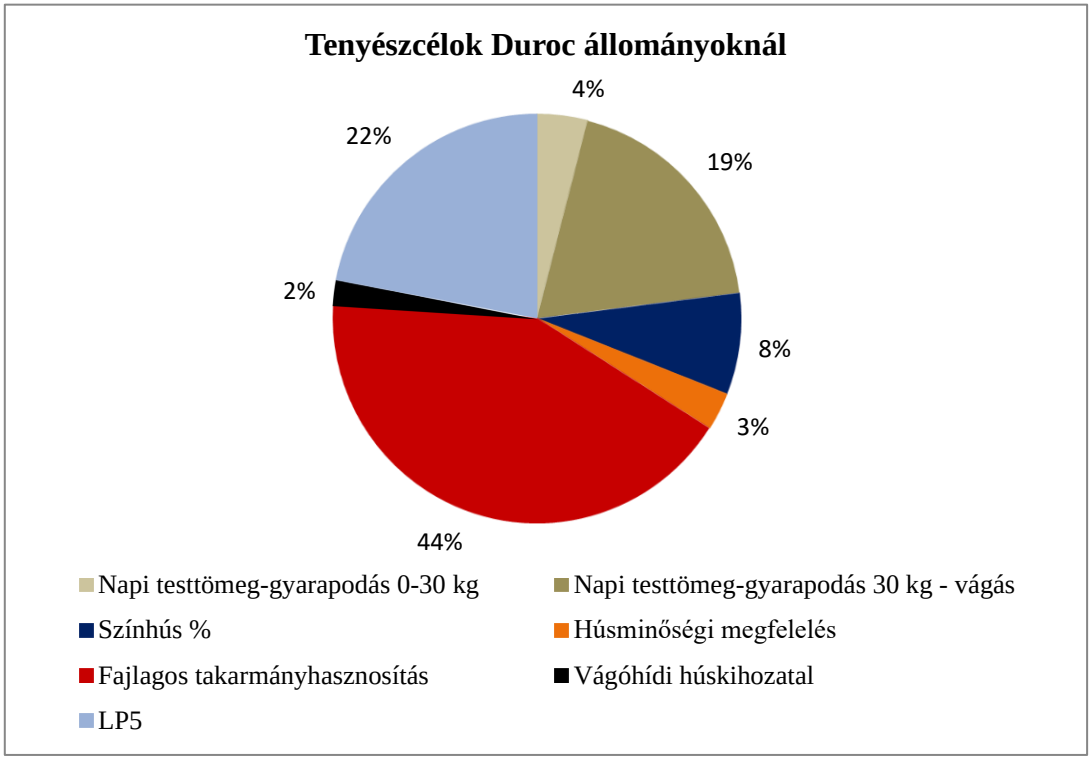

Mint az ábrákból látható, több kiemelt fontosságú terület határozható meg:

1. Fajlagos takarmányhasznosítás: A genetikát ebben szeretnénk a legnagyobb mértékben fejleszteni a jövőben, mert ez a mutató befolyásolja leginkább a gazdasági eredményességet.
2. LP5 (csak az anyai vonalaknál): Ez jellegzetes, csak ennél a genetikánál meglévő mutató, amely azt mutatja, hogy az ötödik életnapon mennyi az élve született malacok száma az adott alomban. Ez nem csak gazdasági, hanem állatjóléti szempontból is fontos mutató.
3. Kanok termékenysége (csak a Duroc vonalnál): 2015-ben került be a tenyészcélok közé az apai hatás az alomméretre, aminek következtében több mint 0,3 darabbal született több malac fialásonként. Ezt a tendenciát szeretnénk a jövőben tovább javítani.
4. Napi testtömeg-gyarapodás 30 kg és vágás között: Ezt a mutatót tekintve jelenleg is kiemelkedő teljesítményre képes, ám mivel a rövidebb elkészülési idő bevételnövelő hatású, így ez is egy fontos tenyészcél. Ennek a mutatónak a javításával egy négyzetméter hízó férőhelyről évente több állat bocsátható ki, ami több szempontból is növeli a gazdaságosságot (ld. állatjóléti támogatás).

A DanBred genetika eredményei

Év	2013	2014	2015	2016
Élő malac/koca/fialás	15,4	15,6	15,9	16,3
Választott malac/koca	13,3	13,5	13,8	14,1
Fiaztatói elhullás	13,7	13,6	13,4	13,3
Választott malac/koca/év	30,0	30,6	31,4	32,2

A 2016-os eredmények

Fiaztató:

	Legjobb 25%	Középső 50%	Leggyengébb 25%	Átlag
Élő malac/koca/fialás	17,0	16,3	15,6	16,3
Választott malac/koca	15,0	14,1	13,3	14,1
Választott malac/koca/év	34,6	32,3	29,9	32,3

Battéria:

	Legjobb 25%	Középső 50%	Leggyengébb 25%	Átlag
Napi testtömeg-gyarapodás (g)	486	438	417	445
Elhullás	2,8%	3%	3,4%	3,1%
Takarmányértékesítés (kg/kg)	1,76	1,87	2,04	1,88
Értékesítési súly (kg)	31,1	30,6	31,2	30,8

Hizlalda:

	Legjobb 25%	Középső 50%	Leggyengébb 25%	Átlag
Napi testtömeg-gyarapodás (g)	1002	956	888	951
Elhullás	2,68	2,8	2,97	2,81
Takarmányértékesítés (kg/kg)	2,56	2,69	2,87	2,7
Értékesítési súly (kg)	112,1	111,4	110,8	111,5
Színhús %	60,8	60,6	60,3	60,6

Magyarországi eredmények

A fenti eredmények a teljes DanBred genetikára vonatkoznak, Magyarországon jellemzően a legjobb 25% és a középső 25% csoportjába esnek az eredmények. Hazai körülmények mellett az ezt a genetikát használó telepek átlagosan 32-33 választott malac/koca/év mutatóval termelnek, de több telep tud akár 35 malac fölött is választani évente kocánként. A hízók napi testtömeg-gyarapodása rendszerint 950 és 1000 g között változik, míg a takarmányértékesítés 2,7-2,9 kg/kg értéket mutat a magasabb hazai vágóhídi súlyok (118 kg) miatt.

Kritikák a DanBred genetikával kapcsolatban

- „Túl kicsik a malacok”: A malacok születési súlya valóban kisebb (átlagosan 1200-1400 g), mivel sokkal több születik, mint a többi genetika esetében. Megfelelő takarmányozással azonban ezen a mutatón lehet javítani. Fontos továbbá megemlíteni, hogy a 800-900 grammosan született malacok is nagyon vitálisak, így a fiaztatói mortalitás hasonló szinten tartható, mint a többi genetika esetében.
- „Nagyobb szakértelmet kíván”: A DanBred és a többi genetika közötti különbség csak a malacok születésének napján van. Ekkor ugyanis amennyiben 15-nél több malac születik, akkor szükséges a váltva szoptatás annak érdekében, hogy minden malac hozzájusson a föcstejhez. Ezen kívül el kell dajkásítani azokat a malacokat, melyeket a koca nem tud felnevelni. Ez mindössze annyit jelent, hogy a 19-22 életnapos malacoktól elvesszük a kocát, majd az 5-7 napos malacokhoz visszük. Azt a kocát pedig, aki ezeknél az 5-7 napos malacoknál volt, áthelyezzük a napos malacokhoz. Amikor ezzel végeztünk, akkor minden más tevékenységet ugyanúgy kell végeznünk, mint a többi genetika esetében.
- „A kocák nem bírják a nyári meleget, és így magas a selejtezési arány”: Itt felmerül a kérdés: bírja bármelyik koca is a 35-40 celsius fokos hőmérsékletet? A válasz természetesen nem, így egyre nagyobb jelentőséggel bír a fiaztató épületek klimatizálása. Emellett mást is megtehetünk az állatokért, oda kell például figyelnünk a takarmányozásra. Nyáron etessünk korán reggel illetve késő este, valamint adjunk a takarmányhoz a normális adagnál nagyobb mennyiségű L-karnitint illetve E-vitamint. Ha ezt megtesszük, akkor a kocaelhullásunkat alacsony szinten tudjuk tartani.
- „Csak modern telepen lehet ezt a genetikát használni”: Ez az állítás nem helytálló, ugyanis több olyan telepünk is működik, amely az 1970-es években épült, és minimális felújítást követően ezeken a telepeken is tudunk több mint 33 malacot választani kocánként.

A DanBred genetika előnyei:

- A kiemelkedő szaporulatnak köszönhetően 10-15%-kal kevesebb kocával tudunk előállítani ugyanannyi malacot, így a fajlagos költségeink lényegesen alacsonyabbak.
- A napi testtömeg-gyarapodása 25 kg-tól vágásig átlagosan 950 g. Ennek köszönhetően az elkészülési napok számát nagymértékben csökkenteni tudjuk, ezzel is javítva a hizlaldánk kihasználtságát. Ez a beruházásaink gyorsabb megtérülését és a fajlagos költségeink csökkenését okozza.
- Mint az eredményekből is látszik, több mint 30 millió sertés átlagában a 2,7 kg/kg fajlagos takarmányfelhasználás nagyon jó eredmény, de a tenyésztési céloknak megfelelően ennek a mutatónak a további javítására törekszünk.
- A 60,6%-os átlagos színhús-százalék kiemelkedő teljesítmény. Fontos megemlíteni, hogy mivel a színhús-százalék nagyon jól öröklődő tulajdonság, így a szórás is nagyon kevés. Jelenleg az ebből a genetikából beszállított sertések esetében az „S" illetve az „E" minősítésű sertések aránya 96% feletti. Más genetika esetében nincsenek hasonlóan jó eredmények.

A Bonafarm Csoport tenyésztése

A Dalmand Zrt. Tengelic Középhídvégi kantelepén jelenleg 180 db DanBred genetikájú kannal rendelkezünk. A genetikához tartozó összes fajta kanjai megtalálhatók a telepen, így 25 db DanBred Nagyfehér, 19 db Lapály és 136 db DanBred Duroc kan. A Nagyfehér illetve Lapály vonalaknál a genetikai előrehaladást szem előtt tartva félévente, míg a Duroc vonalnál évente cseréljük a kanokat.

Havonta mintegy 30.000 adag szaporítóanyagot állítunk elő, melynek nagy részét a hazai termelők használják fel, de jelentős az exportunk Romániába is. Januártól lesz a telepnek kapacitása arra, hogy további partnereket is ki tudjunk szolgálni, akár PC szaporító anyaggal is.

A cégcsoport két nukleusz teleppel rendelkezik, a Gerdei telepen 1050 míg a Szilfás pusztai telepen 1400 tiszta vérű DanBred Lapály koca segítségével állítunk elő DanBred F1 Hibrid tenyészsüldőket. Mindkét telep megőrizte a Red SPF státuszát, ami azt jelenti, hogy a 8 legnagyobb gazdasági kárt okozó sertésbetegségtől mentes, így az ezekről a telepekről kikerülő tenyészállatok esetében, amennyiben a fogadó telep is 8-as mentes, jelentős gyógyszermegtakarítás érhető el.

Évente több mint 14.000 db tenyészsüldőt értékesítünk a két telepről, ezzel piacvezetők vagyunk Magyarországon. Fontos számunkra, hogy a Dánián kívüli DanBred telepek között indexszám alapján az első 10-ben, az 1000 koca feletti telepek esetében pedig az első 4-ben van mindkét telepünk. Az eddigi partnerek közül a mai napig minőségi problémák miatt egyet sem veszítettünk el, ami nagy büszkeség, de egyben nagy felelősség is.

A szállítást teljesen zárt karbonszűrős kamionnal végezzük, így a szállítás idejére is garanciát tudunk vállalni az állatok egészségi státuszára.

A DanBred genetika elérhetősége Magyarországon

1. Szaporítóanyag-vásárlás
   - DanBred Lapály illetve DanBred Nagyfehér szaporítóanyag vásárlásához szükséges úgynevezett „ON-FARM REPLACEMENT" szerződés megkötése a DanBreddel, azt követően pedig bármely kantelepről rendelhető szaporítóanyag.
   - DanBred Duroc szaporítóanyag bárki számára elérhető, genetikától függetlenül, mivel ez egy végtermék kan.

2. Tenyészállat-vásárlás
   - DanBred Lapály és DanBred Nagyfehér tenyészsüldő vásárlásához „ON-FARM REPLACEMENT" szerződés szükséges. Ilyen tenyészsüldő csak Dániából vásárolható, ahogyan Duroc kanok is.
   - DanBred F1 Hibrid tenyészsüldőt cégcsoportunk két telephelyéről, illetve közvetlenül Dániából lehet vásárolni a Dán-Farm Consulting Kft. segítségével.